

Východiska Minimálního preventivního programu, jeho důležitost a význam

Minimální preventivní program DDM Stodůlky (dále jen MPP DDM Stodůlky) vychází z národních strategických dokumentů a legislativních agend, týkajících se školských a dalších příbuzných systému. MPP vychází z pokynů, uvedených v Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Zde je uvedeno, že pro tvorbu Minimálního preventivního programu jako základního legislativního dokumentu, který upravuje oblast primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních, je zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, který ukládá povinnost vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí, žáků a studentů a pro předcházení rizikového chování.

Další legislativa:

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatření k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami v platném znění,

Vyhláška č. o zájmovém vzdělávání č.74/2005 Sb., v platném znění,

Vyhlášku č. 72/ 2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních v platném znění,

Vyhlášku č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků v platném znění,

Zákon č.359/1999Sb, o sociálně – právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (Čj.: 21291/2010-28)

Zákon 563 /2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Minimální preventivní program, je konkrétní dokument školského zařízení zaměřený zejména na výchovu dětí, žáků, studentů a dalších účastníků zájmového vzdělávání ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. MPP Stodůlky je založen na podpoře vlastních aktivit účastníků zájmového vzdělávání, pestrosti forem preventivní práce s účastníky, zapojení všech pedagogů a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých účastníků. Je vypracován na období jednoho školního roku, podléhá kontrole České školní inspekce, jeho účinnost je průběžně monitorována a vyhodnocována.

Z výše uvedeného vyplývá důležitost primární prevence i pro oblast zájmového vzdělávání. Při tvorbě tohoto dokumentu je vycházeno také z charakteristiky DDM Stodůlky, jeho záměrů a směřování, MPP DDM Stodůlky je součástí školního vzdělávacího programu.

Charakteristika školského zařízení

Jsme neustále se učící a rozvíjející volnočasové zařízení. Spolupracujeme se sítí středisek volného času v ČR, mateřskými, základními a středními školami sídlícími zejména na území MČ Praha 13. Sledujeme aktuální trendy v oblasti neformálního i formálního vzdělávání. Víme kam strategicky směřujeme, ale také průběžně reflektujeme a akceptujeme smysluplné změny

doby. Nabízíme široké spektrum volnočasových aktivit, zájmové vzdělávání, aktivní odpočinek a relaxaci lidem každého věku od kojenců až po věčně mladé, od začátečníků po pokročilé apod. Nabízíme kroužky, akce, workshopy, přednášky, výukové programy, dílny, komunitní hnízda, soutěže a tábory za přijatelné ceny v bezpečném prostředí s edu kvalitou. Nezletilí účastníci našich aktivit jsou především ze sídlišť, z původní i nové výstavby rodinných domků. Současně přibýlo dětí jiné národnosti. Je třeba pomyslet na jinou povahu dětí, různé uznávání hodnot, které se takto v kolektivu jednotlivých kroužků, táborů a dalších aktivit „namixují“. Nelze také opomenout fakt, že přibývá dětí z neúplných rodin, dětí se střídavou péčí. Lze z praxe konstatovat, že to vše jsou faktory, které mohou přispět k výskytu některých rizikových projevů chování.

Cíl

Cílem DDM Stodůlky je zajistit podnětné a bezpečné prostředí pro děti, mládež a dospělé a zabránit výskytu rizikového chování, nebo co nejvíce omezit škody působené jeho výskytem:

- a) nastavení bezpečného prostoru a pravidel setkávání ve skupinách dětí i dospělých, monitorování jejich sociálních potřeb, vytvoření bezpečného prostředí i díky společenským změnám a událostem,
- b) zapojení dětí, mládeže i dospělých se speciálními vzdělávacími potřebami, např. z odlišného prostředí, jazyka, národnosti do našich činností, vytváření prostoru pro jejich integraci do společnosti,
- c) podpora pozitivních hodnot, vzájemné pomoci, tolerance k odlišnostem, otevřené komunikace apod. ve všech našich činnostech,
- d) začleňování méně průbojných dětí do kolektivu, odstranění nevhodného chování mezi účastníky kroužků, táborů a dalších aktivit,
- e) aktivní spolupráce s rodiči dětí, partnerský přístup ke klientům a jejich zapojení do tvorby činnosti,
- f) vytvoření systému kolegiální podpory a sdílení zkušeností mezi pedagogy DDM Stodůlky,
- g) otevřenost vůči veřejnosti.

Zaměření

Preventivní program je zaměřen zejména na děti a mládež (MŠ, ZŠ, SŠ), účastníky pravidelné a příležitostné činnosti, pobytových akcí, případně dalších aktivit. Základním principem primární prevence rizikového chování je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností.

Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v následujících oblastech prevence:

- a) násilí a šikanování, kyberšikany,
- b) „záškoláctví“ - absence v zájmových útvarech (omluvenky@ddmstodulky.cz),
- c) kriminality (drobné krádeže), delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování,
- d) ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,
- e) xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu,
- f) užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek,
- g) netholismu (virtuální závislosti) a patologického hráčství (gambling),
- h) diváckého násilí,
- i) komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- j) syndromu týraných a zneužívaných dětí,
- k) sekt a sociálně patologických náboženských hnutí,
- l) spektrum poruchy příjmu potravy.

Druhy primární prevence

Rizikovému chování lze předejít vhodným nastavením specifické a nespecifické primární prevence.

Specifická primární prevence obsahuje takové aktivity a programy, které jsou zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na účastníky činnosti DDM, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování.

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl, dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Dochází tak k osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času.

Je třeba klást důraz na:

- a) zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání,
- b) posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku,
- c) vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty,

Čím se vyznačuje a jak rozvíjíme primární prevenci v činnosti-strategie

Disponujeme širokou nabídkou volnočasových aktivit. Zajišťujeme pravidelné zájmové útvary, organizujeme tábory (pobytové i příměstské), sportovní soutěže, vzdělávací výukové programy a kurzy. Účast ve volnočasových aktivitách je již první formou primární prevence.

Podporujeme otevřenost, přátelskou atmosféru a zdravý životní styl. Směřujeme k rovnováze odborných a sociálních dovedností. Stavíme na principech dobrovolnosti a aktivního zapojení do zájmového vzdělávání.

V kroužcích, na táborech provádíme zmapování vztahů, účastníci a lektori si společně vytvoří pravidla chování a dbají na jejich dodržování.

DDM Stodůlky je bezpečné místo pro účastníky zájmového vzdělávání i zaměstnance. Chceme motivovat, inspirovat i vzdělávat zážitkem – stát se 100pou na srdci i na duši.

Vztahy mezi zaměstnanci a účastníky jsou založeny na vzájemné úctě, toleranci a otevřené komunikaci.

Vzděláváme pedagogy DDM Stodůlky.

Realizace minimálního preventivního programu

Kdo a jak se podílí na zajištění prevence rizik:

Ředitelka DDM Stodůlky- Mgr. Jana Šimánková sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celého zařízení a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití v zařízení. Řeší v případě potřeby vzniklé problémy za účasti rodičů, pedagogů, případně dalších odborníků na danou problematiku. Ředitelka DDM Stodůlky informuje pedagogické pracovníky o všech změnách, podmínkách a vlivech na prevenci, ukládá povinnost zaměstnancům sledovat a dodržovat minimální preventivní program zařízení.

Externí spolupracující konzultanti DDM Stodůlky Mgr. Petra Šlapánková, Mgr. Pavel Rampas

Pedagogové volného času DDM Stodůlky všichni pedagogové jsou informováni o obsahu MPP DDM Stodůlky. V těchto souvislostech je průběžně přihlíženo ke vzdělávání pedagogů DDM Stodůlky v oblasti komunikace, týmové spolupráce, práce s rodinou.

Účastníci zájmového vzdělávání – nezletilí i další účastníci jsou poučeni o bezpečném chování v DDM Stodůlky, zvláště pak na rizikových místech jako jsou šatny, sociální zařízení.

Rodiče účastníků zájmového vzdělávání se seznamují s obsahem MPP, na webových stránkách DDM Stodůlky, pořádáme besedy s rodiči účastníků v rámci odborně zaměřených tematických

a komunitních setkávání (př. Mgr. Eva Králová, př. Téma: Jak pomoci dětem řešit jejich trápení, Jak podpořit sebevědomí rodiče i dítěte, Rodiče 21. století, Léčivá strava).

Informační zdroje a kontakty

- E-Bezpečí

Web: www.e-bezpeci.cz

Web: www.napisnam.cz

E-mail: info@e-bezpeci.cz

Minimalizace šikany www.minimalizacesikany.cz

(poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)

- Společenství proti šikaně www.sikana.org
- Internet poradna www.internetporadna.cz
- Protidrogová centrála

www.policie.cz/narodni-protidrogova-centrala-skpv

Naše zkušenosti s rizikovým chováním

S projevy rizikového chování se v aktivitách DDM Stodůlky setkáváme jen sporadicky. Není proto nutné ani systematictější mapování jejich výskytu. Kázeňské přestupky se někdy projeví především v době letních prázdnin, kdy se PT účastní velké množství dětí, které jsou mnohdy novými klienty a nemají doposud zkušenost s našimi hodnotami a pravidly. Vedoucí PT řeší tyto projevy na základě svých pedagogických zkušeností, prostřednictvím komunikace s rodiči nezletilých účastníků a také hledají řešení ve spolupráci s pedagogickým dohledem, tedy s interními pedagogy volného času DDM Stodůlky. Případné výchovné problémy v našich kroužcích konzultují externí lektoři s vedoucími svého oddělení, interní pedagogové s vedením organizace. I zde je nutná včasná komunikace s rodiči nezletilých účastníků.

Způsob zajišťování rizikového chování

Ke zjištění problematických a negativních jevů v DDM Stodůlky jsou využívány především rozhovory s účastníky činnosti, dále zpětné vazby, dotazníkové metody. Zjišťování je průběžné,

v případě potřeby probíhá konzultace pedagoga s přímým nadřízeným, pedagogickou zástupkyní ředitele a ředitelkou organizace nebo externími konzultanty.

Doporučený postup v případě zjištění rizikového chování

Při zjištění rizikového chování u účastníků činnosti DDM Stodůlky budou provedena tato opatření: Zmapování a popis situace. Vyhodnocení situace – zaměření se na problematické projevy, koho se týkají, jaké jsou příčiny a následky. Písemný záznam o dané situaci a jejím řešení. Provedení opatření k odstranění rizikového chování, případně opatření, která zabrání možnému opakování situace. Následné monitorování a vyhodnocení správnosti postupu. Tyto úkony provádí vždy konkrétní pedagog, v jehož kroužku, táboře, činnosti apod. k dané situaci došlo, ve spolupráci s vedoucím oddělení a zástupcem ředitele pro pedagogiku. V případě potřeby přizvou odborníky – spolupracujícího konzultanta či další odborníky.

Vyhodnocení účinnosti MPP DDM Stodůlky

Zapojeny jsou všechny skupiny – pedagogové, děti i rodiče. Zjišťování zpětné vazby vedoucími zájmových útvarů, příměstských táborů a pobytových akcí – a to jak ústní, tak i písemné. Dotazovány jsou děti případně i rodiče. Pozorování dění ve skupině a vyhodnocování aktivit, směřující k prevenci rizikového chování. K tomu napomáhá další vzdělávání pedagogů DDM Stodůlky (včetně externích) směřující ke kompetenci správně vyhodnotit dění ve skupině. Zpracování výstupu z případných „Záznamů o problémové situaci“ a jejich řešení.

Preventivní program DDM Stodůlky nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2024

Mgr. Jana Šimánková, ředitelka DDM Stodůlky

Přílohy

Příloha č.1/Záznam o problémové situaci

Záznam o problémové situaci v DDM Stodůlky

Datum záznamu:

Zodpovědná osoba, která situaci zachytila:

Kdy a kde k situaci došlo (popis):

Zapojené osoby (účastníci činnosti):

Popis situace:

Řešení situace:

Vyvození závěrů:

Přizvaní kolegové či odborníci:

Zapsal: